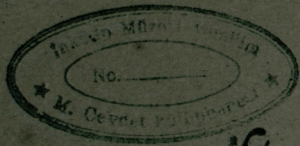

۲۶ ایلول ۱۹۱۸

صافی : ۶۲

اوجنی جلد

تیسکی مخبوعه

ادبیات مصاحباتی

نوپه ندر ؟

نوپه ندر (تعریف - فرانسوا ماروتونک خطای - ریتو نه دیور - ابتدای انشایی کلیه - اسطوره نامل تشکیل ایرک لوکس اسطوره‌ری - مدتی قورمده اسطوره‌ی فعالیت - اسطوره نامل وجوده کیرک - معشری مازمزله فردی مادم - هومر - ایزابیلرک قناتی - نوپه ندر عصری، شرمای - هاترید - یکمرتبی عصره نوپه یازیلدی ؟ - ملی نوپه ندر یوقدر - آرقاق یازیلمازده.

نوپه ندر اسک یونانجی - نوپویشا - در . نوپوس - شعر - تشبیل ایدیلرک حکایه - پونی نین - یاقنی مناسنه کایور . شو حالده «نوپه» شعر یاقنی «دیک اولور» وولدر نوپویشا «فهرمانجه ماجرالرک منظوم حکایه» دیه تعریف ایدیور . قی الخفیقه بر نوع شعر لرر مانه، یاقود بوتون انشاییه عاظمفلرترلی، فلاکتاری، بیک تورلو سرکشدنلری کوستر . اون سکونجی عصر ادبیاتچیلرین فرانسوا مازموتل، نوپویشا فردی دکانک بر محمولی کی تلق ایدیور، موضوعات آتخابه، بلانته، منظومه ندر و صفرینه داتر اوزون اوزادی قاعده لر قویور . بو تلق یا کلدنر، نوپه ندر موضوعاری، اوموش - عارده کی فهرمالری، حتی او فهرمالرک ماجرالری... مانظرک معشری خیللری یازاغشدر . شاعرلرک وظیفه لرلی اوزلری ساده جه تسخ اتمک، شخصی اسلوبلرله جالاندیرمق، بدیعیشدر مرکدر . معشری خیللرک نوپویشا موضوعاری نامل ابداع ایدیلکی آتلاق ایچون برار روحیایی ریوی[۱] دیکلیم :

او کوستریورکه مدیتدن اول ابتدای انسان صاف بر خیالپوردی؛ زوالیده طبیعتک قانونلرینه داتر اُک اهمیتسز بر معلومات بیله یوقدی . بوکون بزه یک طبیعی کوروتن حادثلر اونجه خارق العاده ایدی . ایشته بو حال، اسطیرک غیر اختیاری غیرمخشی، عمومی برر مازموسی اولان **Myther** اسطوره - قی باراندی . هرانی بو اسطوره لرک ایچنده ایدی: دین، شعر، تاریخ، علم، فلسفه، حقوق .

اسطوره ایکی دور ایچنده تشکیل ایشدر: برنجی دورده خیللر بر طرفدن هریشی جالاندیر، دیگر طرفدن جالاندیردینی شیلره و صفا وریدی . جالاندیرمق» دیک انشاییه حیات، حرکت اسناد اتمک: داغاری.. طاشلری .. خلاصه قیلمد ایتدن عروم بوتون موجوده لرلی یاشایان مخلوقلر کی کوسترکدر . وصف ورمک» ده بو خیالی محمولر انسالر کی مینتر، نقیصلر اسناد ایتکدر؛ ایشته بو سایه ده اولتر یا فالدی، یا فالدسز .. یا ضعیف، یا قوتلی .. یا مرنجی، یا مرنجسز .

[۱] «یازیلجی خیللر اوزیتنه تدقیق» عنوان کتبی . صفحه: ۹۹ - ۱۹۶

شکلده اولورق قولاللمه یاشلادینی مسئله سنه کایه، بو، ولاق ایله اثبات ایدیلر چکندن وشیدیدی یوقدر بولره بر وثیقیه مصادف اولندیزدن شدیلک بوکا داتر قتل بر شی سولیمسز . فقط بو مسئله ایله اشتغال ایدیلر ایچون، ایرلرده بو بایده اله ایدیلر کی بک معلومانی درج ایدیلرک بدیلر . ۴۵ نجی ساییده هالاک منشأه داتر بر طاق معلومات بریمش ایدک . بو دغه برانسدن آلدینی ادعا اولان هلال شکاک منشأی خفنده بولدیمن یکی معلومانی آشاید قید ایدوز :

«هلال، برانسدن علالت میزمسی ایدی . بونی برانسدن طومخش جغرافیای قنیتن بیلدیور . اسکندر کیرک پدیری فیلیوس [۴] برانسدن حاصره سنه دوام اتمک ایچون عظم مشکلاته تصادف اتمش ویزانس قلمه سی بر آن اول فتح اتمک آرزوسنده بوتمش اولدیغندن قرائق بر کیجهده - دشمن فرقه وازمیزین - قلمه دیوارینک آتشدن، عسکرلرک ضروری تشبیل ایدیلرک بک بر طاق لغلر اجمعه یاشلامشدر . بو عملیات انشاندن آکی کورونورک، محصور اهالی حاصرلرک یالانلرینه واقف اولشاردر . ییزانس اهالیسی، کندیارینی قورتارمش اولان آیه قازشی اتمشاسفلرنی اظهار اتمک ایچون، استابول لیاننده (هیقاتیس) ه [۵] بر هیکل رکز اتمشدر ایدی . انسانیه کوره، وقیله، بر پنایر کوشنده استابولدن آسیا ساحلنه یوزمک کین بر اوکوزک اسمنه اضافه» تسبیه اولمش اولان بوسفوروس [۶] موقی، او زماندن یقی آیک، ییزانس محصورلرک امدادینه کلدیک زاماندر بری، بوسفوروس [۷] تسبیه اولمشدر [۸] .

هالاک منشأه داتر معلومات سائر ه [۵] نجی ساییده مقاله مرده ویرلش اولدیغندن، بورده تکراره حاجت کوریدیور .

آورام غالاتق

[۹] فیلیوس، قبل المیلاد ۳۳۶-۳۵۹ سنه سنه قدر حکمدارلق ایشدر .
[۱۰] کیجه آیدینلنک آله می .
[۱۱] بوغاز ایچنی تعبیرلنک فرانسوزجی اولان Bosphore کلمی، «اوکوز» دیک اولان bous (یونانجهده b حرق نورجه و حرق کی تلفظ اولور) و «طاشیان» «حامل» دیک اولان phoros یونانجه کلدنر مرکدر .
[۱۲] یونانجهده phos «شیا»، و phos «طاشیان»، «حامل» دیک ایدیلرندن phosphoros کلمی «شمعدان» مناسنه کایر .

[۱۳] Tournefort، جلد ۱، صفحه ۱۸۶-۱۸۷

بر شخصیته بورولور . خلاصه ابتدای انسان، خیللرک دورماز دیکلنر قورونیلری ایچنده یاشامشدر . شرفده، غریده هاتکی ملنک اسطیران تدقیق ایدلسه بوتلر مشاهده ایدیلر .

اسطوره ندرک تونکده ایکنی دور «رومانسکی ایجاد» دوریدر . بو هنکله ده برنجی دورک **Les entités** جوهرلر - یامبالر، مرکدر . شتره، تاریخلره مالک اولورلر . آرقق هر بر حکایه ندرک فهرمالدر . خیللری قیر ملنلرده بو دوره تصادف ایدیلر بیلیر .

علی العموم اسطوره لر یاشایان طاقیق احتیاجدن، یاقوساده جه لوکس و یاراقق آرزوسندن دوغمشدر . نوپه ندرک ماهیتی تحلیل ایچون بو یاراقق آرزو سیک وجوده کان اسطوره لرلی بیللک لاندیر و چونکه بوتلر بدیی فعالیتک ایلک تظاهرلردر، کیت کیتده ادبی ایجاده قادر دایاناجدر . دیو بو نوعه «Non explicatif غیر تفسیر» صفتی ویریور؛ تنه کم انشایی طاقیق احتیاجدن دوغالرده **Explicatif** تفسیری - دیور . سبی شود: ابتدای انسانده طبیعی حادثلرک سبیلری اصاح ایچون هنوز عقلی تفسیر قایللی یوقدی؛ هر شئی جانک اویدوردینی ماهیتده تفسیر ایدیوردی؛ دیکلرک بو طرژده کی فعالیت بر نوع «Utilité - منفعت» دن دوغمشدر . حالیکه صرف لوکس آرزوسیله وجوده کتیردیک اسطوره لر میج بریشی تفسیر ایتوردی، بو فعالیت انشاندن عامله **Désintéressé** منفعت نالندیش ایدی . بوکونده بدیی فعالیتدوین «منفعت اندیش» صفتی طاشیقده در؛ «صنعت صنعت ایچوندر» دیور .

صرف یاراقق آرزوسندن چیقان لوکس اسطوره لرلی قهرمانانه نقیصلر، «خلق ماسالاری» اسک مصریلرده تصادف ایدیلرک حکایلر کی شیلدر . بو نوع اسطوره لرده اولالشی شخصیتلر تعلی ایدر؛ ایشته بوندن نوپه لر چیقمشدر . نوپه لرده مبدولره قهرمانلر بر جهان ایچنده قاریشیق یاشولر . سوکره یواش یواش الی سجه لر سبیلیر . آرقاق اسطوره انسانی حیاتک علی الماده شرطلرینه یالاشدر، اوزمان «رومانسکی رومان» شکله کیرمش اولور . نهایت بوکونکی «ره آلیست رومان» ماهیتی آلیر . دیک اولوبورکه شیمدیک ادبیات، ندنیک داتما دیکشن شرطلرینه تطابق ایش، شکلی دیکشدرمش بر اسطیرایاندر عیارلدر .

ریویه افتخا ایدیلرک لوکس اسطوره ندرک بوکونکی بدیی فعالیت نامل دایاندینی بولقیصه جه کوسترکدن سوکره ینه اصل یئنه، نوپه ندرک تفسیرنه رجوع ایدیورم :

ابتدای انسانده کی اسطوره ی فعالیت، مدنی قورلرده عینی صاف حالیه تجل ایدیلیر . یعنی ینه معشری، ینه فردی - ینه غیر شعوری اولورق .. آزالرنده یالکر کوچوک بر فرق وارد . ابتدای انسانده کی خیللر، اسطوره لرلی طبیعی حادثلرکدن

بروقه، ياخود فوق العاده حرکته بله خلق خياله سنده برلشن بر فېرمان: مثلا بزم کور اوغلي کي .

۲. — لسانه مخبرنيک فقهده انشائي، يعني ټوپه يازاجي شاعرک منسوب اولدني ملت اوزون چاييملر ټيپه سنده کاله ايريش برلسانه، عرفانه مجيز بر خياله صاحب اولماليدر.

۳. — براتم ممتاز شاعره: يعني کچکس عصر لرك بوون الهامي روحنده طوبيلان، بولرهمکل، قطي بر شکل ورهينلر بويوک صنعتکارلرک دهاسنه لزوم واردر.

مجا بوشرطره الوو اورته رعيت انشکله بر ټوپه وجوده کنهه بيليري بر؟ شو سواله ولترک «هاتريد» ني خاطرليرق جواب ويرهلم. هاتريد، ټوپه يک ظاهري شرطلرني قاييله صادق قادرق يازليري بر ائرد: بويوک بزموضي واردر، اون سکرنجي عصرده فرانسز لسانک مکيلهته شبهه بو قدر. ولترده بر صنعتکاردر. فقط هاتريد مکل بر ټوپه اولماشدر. باشدن آشايي صوفو قدر، ساخته در. چيچون؟ چونکه اولايته ولترک اعتراف ايديتي کي فرانسز لسانک بر قاييله مالک دکلددر. ملي اساطير يازلري بو قدر تاريخ ايجنده مختلف عنصرلرک بوييله ميدانه جيغمش بر ملندر. ثانيا، اون سکرنجي عصرک ذهني خارقه دن ذوق آله يلمک قابليتي آرتني کيدرمشدر. ولتر هاتريادي يازارکني هيچ شبهه سز ائرينه فويديني «Apparition حيات» لره ايتايورد. برادي ائرجاني اولي ايچون اجنعي حياتک شرطلرني صادق قاللي ايجاب ايدر. صنعتده صميميت بو دکتدر. کوستاولانسونک بجه بجه دوعرو ادعا ايديتي کي اسکي بر ادلر اثر، زمانک ذوقني عيني عيینه بزه ويره بيلير. مثلا ايلادي اوفورک بويکوتورز ائردکي فوق العاده لکلر ووزله زواج ايده بيلير؛ چونکه صميمي در؛ چونکه منسوب اولدني مدنيتک شرطلرني مطابقت ايده لکلر يازلشمدر: اوفورکن بيلورمک قرون اولي تربيه سنک، بونان ذوقک تام بر آهسيدير.

اون سکرنجي عصرده قوجه ولترک موفق اوله مادي ټوپه نوعي مثلا زماعده هيچ احيا ايده لشم: بويوک ادبياتي قاييله عقلک نفوذی آلتنه کيرمشدر. بويوک ټوپه بولري ده ورمالندر. نطقني بر آز دها فورجالايم: عسکري موزسته کيديبورز، شري مدنيتي ايجنده ياشادغيز هنکاملره عاقلخاتري ذوقله، حرته ناشاييبورز. فقط بر يارا دوسال جقه ده اوله بر قاييله بورونه لک يابعالی جاده سندن آشايي دوعرو انشکله باشلاسه کيازه اولور. بويوک «Survivant آرتا قلاتن» لري بيله کوروز اولان بزم ديوان ادبياترک نوعلري عصر ييشدر بله دن اسکي عتته لرله احيا ايده لشم.

صده کللم بزم ملي ټوپه من واري؟ صوک تدقيقات ايله يياوش يياوش تورکلرک دهه براساطيراني

امثالير بر سامدر: ايکي فرجه شريسيه بوون بر حيات، بر حرکت، بر وقعي کوز اوکته کتير. اثرلنده کي خارقه يه رغما ايشانک بربريه باغلي نسيملري دالما دوعريدر. معمايه خلق خياله يسه شاعرک خياله يه، قلم مهارتيله او قادر قوتلي ذويان ايتشدر که هر بيرنه عايد جوتي آيبد اتمک مکل سزدر. يالکيز شو عتق: کرک ايلادا، کرک اوديه صنعتکار بر ايلدن چيچمه در. يک فرانسز فابولغرلندن ميشله بره آلاک ديديني کي بولري حيات مجموعه خلقک دهاسندن فريلامش «cervs spontanées حاس اثرل» قياس ايتک خطادر. بر چوق ادبي عتته لرله وارن بويوک بر شاعر بر قاتوا اوستنده چايلشمدر.

مثبت علملرک ميدانه چيقلودني دورلده ټوپه يک معشري وجدانن نيمان ايدن «Sève Vitale حياتي نسج» ايله باشاييله چکي سز بيلوردي. ساييلوردي کي بوعنده کورولن «خارقه» ني شاعر فردي زکاسيله خلق ايتچدر. ايشته لابين شاعري هوراس «شاعرک صنيع» عنواني ائرنده شو قادر سويله بيلير: «ټوپه يازان شاعر هومرک ياديني کي حکمدارلرک قهرمانلرني، قاتلي ماربيلري نرم ايتيلير». فرانسز شاعري بويوک آد آشياني بولري استادنيک توصيلرني تکرارلور: «ني مشغول ايدمک بر فېرمان انتخاب ايدمک!» ديور. ادبياتچيلر ټوپه دهه درت اساسي عصر آرارلر:

۱. — وقعه،
۲. — اشخاص،
۳. — شکل،
۴. — اسلوب.

۱. — وقعه، حقيقه صوک درجه يافين، طوبال، نام، صرافلي، قهرمانجه، حتي خارقه آميز اولماليدر.

۲. — اشخاص ټوپه ده «Intérêt général عمومي علاقه» ني اطرافنده طوبيلان باشليجه بر شخص اولاليدر. [ايلادانک آيتيلي کي] ايکيني درجه ده کي شخصلره غايت واضح خطلرله کوستلرله ايدر.

۲. — شکل ټوپه بر چوق نغمه لره آريلير. علي العموم هيسي موضوعک بر «Composition مشهر» ني، صوکر «Episode استطراده لري، نهايت بر» «Dénouement عاقبت ي حاوي اولماليدر.

۴. — اسلوب ټوپه دهده شعر، نظم صنعتک بوون منبعلري، خياله يک بوون خزينه لري اورنابه قوتلادر: بيلانز اسان شکلاري، بارلاق رنگار، ديديني فادهر، جالبي خيالر، نجيب دوشونوشلر، نوکک دويورلر.

يه ادبياتچيلر، ټوپه نامه لايق براتوک وجوده کلييله ي ايچون شوشرطلري صاييلورل:

۱. — بويوک بزموضي: مثلا ترووا حربي کي

آيوردی؛ مدني قولرده ايسه تاريخي شخصلر، تاريخي وقعه لر مقدم بر اسطوره لک قادورسي ايجنه کيدر. آرتني «Hallucination» شکلني آيلر. بونان شاعري هومرک ايلاداسنه قيصه جه باقي بوني ابات ايده بيلير. آلان عتيقات منحصصرلندن شيانک ۱۸۷۱ دهکي کفيايله تحققي ايندي کي چاق نغمه ده ساحلن بيش کيلومترو ايجرده شيدی حصارلي ذيلن برده ايليون [يني ترووا] شيرينک خرابيلر موجوددر. دتک هومرک اسانه سنسه نچي ساحسي اولان بر برحقيندر. فقط عيني ائردکي قهرمانلرک، معبودلرک تصويرلري ايتنه دوعريده بيله محموليدر. يه ټوپه يک ناسل وجوده کلييکنه دنه: قيله لر چارچيشير، بعض اسانلر بو خصوصده نمايز ايدر. هنوز «Positif مثبت قافاي اوليان خلق بولري درحال مفاکوره لشديري. بوييله جملانک برآدمه بوون عرفک فضيللري ملولايير. خلاسه معشري خياله صداقت، قهرمانلي، عشق، صرحت ياخود آلماني، وحشيلک، خاشاک .. حقدکي کندي فوروتليري حقيقي بر آدمه نقل ايتديري: او آدامک بر چوق روسي خاتلرني اهل ايدمک اوکا يالکيز بر حاکم سجييه ويرر. ناسه عايد حکاملره بوني دالما شاهده ايدموز. ايشته حضرت عليک جنک کتابلري، ايشته سيد بطال غازينک مقبلري، ايشته کوراولي افسانهي .. صوکرده دن مؤرخلرک اعتراضلري .. قطلي، تاريخي ويقيملر هيچ بر تاثير ياهماز. معشري خياله کي ابداع ايتديکي سجي بوون نهامده مقاومت ايدر. برقيليچ شريسي يوز جنکاوري بر مدهه سبره، قوجه قلعه قابيلري برچيکيشده بارجالايلير .. الخ .. يياوش يياوش معشري ابداعک برني فردي ابداع طوعنه باشلاز. بويوک شاعرلر ييشير. خلقک اسانه لري ملوللاز، نسج ايدر، بوقايده سويله ديمک کي شخصي اسولريله بديعيلشدر. ايشته اوزمان ميدانه «ټوپه» چيچمش اولور. هومرک ايلاداسي، اوديسي .. فردوسيه نيشتمسي کي .. بو اثرلرده کي مازمه لر قاييله خلککدر. هومردن اول ترووا محاربهي، يونانيلرک فردوسيدن اول ايران وتوران مجادله سي عيملرک وجدانده ياشيوردی.

دستلارده «Merveilleux خارقه» اساسي وصفدر. سبي بوون موضوعلرک ثابتادي اسانک برساملرله قادر دعاتسيدر. يه ايلادي قيصه جه باقم ټوپاده اساني وقعه لري معبودلر اداره ايدر؛ بعضا بوس بوون ايشه قاييشلر، اوليپ نيشندن ترووا ايليرلر. مجادله ناستنده اسانلر کي يارالاييرلر. بر چوق قهرمانلره معبود چوقولردير. هيسي بويوک آک قوتلي آدامارندن يک چوق فويلير. ټوپه ده معشري ابداعک مازمه لرنيه مقابل فردي ابداعک مده لري ندر، اوقيه قيصه جه کوسترم؛ بو، باطلع اولاسويده نچي ايدر. باشقه برده، باشقه بر مقاله دهده سويله ديمک کي مثلا هومر

« ١. سیتی »

اوکدن سوزوله رک کچدیکز بهار کبی ،
قاشلریکز کبری ، ادا کز یک عصی .

چمگزدن فیشتیران نه معطر بر دمت !
کوزلیکز یو حسنی تاملیور نهایت .

طن ایدیلیر سیکزک غروردن یارادیلش :
چین یوقادار یوکسک .. هیچ کورمه یین یو باقیش .

قطق دها زیاده مائی بر کوک قادار صاف .
کچه لرجه ، کونلرجه آتیشیم یو حسنی طواف .

لا کن یو لطیف ورمیز عظمتکیز ،
چونکه سزک روحکزدن دالغین ، بیشل برده کیز ؛

کوارنده دها نه بر فیرطینا ، بر شمشک
سا کن قییدرنده ساده زلک ، ساده چپیک .

روحکزده حیاته طائی بر اشتیاق وار ،
کله کلر پشیده قوشان چوققار قادار .

باری زهرآلشسه یو یم بیاض حسینکیز :
دامنا فیرطیناسیه قالسا او یاقین ده کیز !

آسمان مقبل [*]

[*] یوندن اولکی نسخه مدرج « بهار کاش » منظومه سی
احسان مقبل بکه ناند اولوب باشقلاک آتته فاروق نافذ بیک
اسمی دیشلدر . تصحیح اولتور .

اولدنی میدانه چیغیور . خلیفک بروجوق افسانه لری ده
وار . فقط اسکی شاعرلر مژدن هیچ بری مداحلقدن
قور تولرق بر شوپیه یازماشدیر . امین بک آفدینک
سوک سنه لره یازدقلری بعضی منظومه لره « شوپیه »
نامی ویریلور . یو ، یوس یونون بالکشدیر ، یوقاریکی
ملاحظهلودن صرف نظر ، مشارالیه ک هیچ برائری
یوقدرک بر قهرمانلغه ، یاخود بر حستزلفه قارش
سولیمش انفسی تحسسلردن عبارت اولمسین .
حالبوک ایسته شوپیه نوعک ایده آل اولان ایلباده ده
کورویورک ، شاعر کندی نفسندن خارج ماجرالره
اوغراشیور : آفاق حرکت ایدیلور . مشهور
« تن » ک ایضاح ایدیک کی ، مثلا بر قهرمان یارالانجه
قیرمیزی قاله لکله تن بیاض وجودنی ارغوانه
طایریش فیل دیشنه بکزمه تیور : « هومر برسام ،
بر هکتارش کی کوردور . یونکه ، شکله مشغول
اولدنی مدیحه اضطرابی ، مخاطره یی ، فاجعوی تأثیری
اونتور . »

سوک سوز ملی شوپیه من یوقدر . شوپیه عصری
بر نوع اولادنی ایچون آرتیق یازیلمازده ...
٥ ایلول ١٣٣٤

علی جانب

املا سزک اصلاحي

— ٣ —

قلیبه دوری

عریجه املا اصولک وحرکه رسمیه لرک استعما لی
عنائی لسانخیلری هیچ بر وقت ممنون اجه مشدر .
یونکده سبی حرکه رسمیه لرک بر طایم مضم اشارت لر
اولمسی دور . اساساً عریجه آلیفبکک اون دورت حرف
نقطه لی اولقدن باشقا عرب غارچنده بولوغا یوب
توریکه ایله فارسیه مخصوص صونلری آدابه تخصیص
اولوان (ب ، چ ، ژ ، صاغیرکی) حرفلری ده عریجه
مقارب اولالاردن اوج نقطه علاومه سله تفریق ایدیلش ،
فارسی وائی کفرک ایسه یمنه مضم برده کشیده ایله
عربی کفدن تمیزیه امکان بولونایلمشدی . هزه نک
کدرک اشارت لری ایله آراسیرا قولایلان مدوتنوب
یونلره علاوه اولونوجیه اشارت لی حرفلرک مقداری
بکری اوجه بالغ اولدنی حالده اشارت سز لر آجماق
اون دورت قاش اولویوردی . تورک یازمچسی منادی
بر طایم قیورنیتلر ، دیشلر رسم ایتمکده یونلره سرعته
تحریری کوچ نقطه لر و اشارت لر قیقله اوغراشیور ،
یونون یو مشکلاتدن باشقا کله نک اوقوناسی تأمین
ایچین صیق صیق حرکه وضعنده مجبور بولویوردی
طبیعی اولارق یو کولک لک بعضی سندن ، آک آز
ضروری اولالاردن قولونایله چالیمتیور ، حرکه
رسمیه لری آتوب برلرنه کله نک بنیمه داخل حرفلر
قولانلق .. مختلف صونلری آد ایچین عینی حرفدن
استفاده ایتک .. بعضی موضعله ، خصوصیه کله
تاییلرنه تصادف ایدن لایحه لره هر اولو اشارتی
حذف ایتک یولی بولویوردی .

اوج عصرکی استیلا وفتوحات دوریز ظرفده
آدیباغ ایران ادبیاتی یوکسکلکنه چقا بیلش ، بزده ده
باقی کی شاعرلر ستان باشا و فریدون کیی مفسیلر
تیشمش ایدی . یو کیی داهیلر تیشدیرهن ملت
املاسنده کندیبه مخصوص برعوضوب ویره بیلشدی .
مع مافیه لسانتوبو هیچ برزمان تذکری بر تنظیم ایله
ایشه کیریشمه مشلرد . یکن عصرک سوک یارایسنده
موت بر زمان ایچین تشکیل اولوانان دانیه دانیه
قادار بر عنائی آقادمیسنک املا اصول وقاعده لرله
اشتغال و یوکا دائر مقررات اتخاذ ایدیک تاریخاً مثبت
دیکلدر . عنائی لسانخیلری منحصراً بعضی روحی
ولسانی عضوی قانونار تحت تأثیرنده اولارق آیری
آیری حرکت ایتملر وجوده کتیردکاری یکلیکلر
آجماق روح ملی یه موافق دوشمک سببیه تعم
ایدیه بیلشدر . یونک ایچین املا سزک تکامل میچ بر
زمانه منقطع اولمیش ، رسمی برنجدیه اوغرا ما شدیر .
عرض ایتک ایسته دیمک قانونار ایکدی :

١ بکزمه - امتثال Analogie

٢ آهنگ صوائت Harmonie vocalique
قانونلری . یواکی قانونک نهجیه مصداق املا سزک
« وزن وقلیبه دوری » اولمشدر .

یو کونکی پای تخت نلفظلرک اوج دورت عصر
مقدم عینی حالده اولدنی ادا ایتک ممکن دیکله ده
یوندن یوس یونون آقیری اولادنی ده شبهه سزدر .
مثلاً بز :

« کتاب ، لسان ، سلام ، جواب ، قرار ، قصاب ،
حال ، قار ، قاش ، قصور ، خروس ، غازه ، پیاز ،
غیور ، جسور ، خفیف ، حصیر ، سیبل ، چشیده ..
الح » کی عربی و فارسی کله رک مدنی مکله آتاشنده
اوزاغیز ، شعله اولالارنی ده تشبیه ایتیز . یو کی
کله لره « ا ، و ، ی » نک مد دیکل ساده جه حرکه
وطیفه سی کور دکلری یک ایرکدن لسانخیلرک دفعته
قاجامازدی . بو کله لر طولایلش اولسه مهم بر یکون
تشکیل ایدهلر . لسانزه دایسه صرف توریکه اولارق ،
حرکات و سکاتده ، طبق طبقه بو کله لره مشابه بر
چوق کله لر یز وارد :

سامان ، بانان ، باق ، باق ، قاجان ، قاجاق ، باشاق ،
یاسماق ، داور ، ... یو یوک ، کوچوک ، کومور ،
صوغوق ، قیون ، ... صاریق ، یاقین ، طایور ،
قابوق ... الح

بکزمه « قانونی ، یک طبیی اولارق ، ابلیک عنائی
یازمچیلری یو کیی کله لری عربیک « فعال ، فعول
فعل » و زلرنه .. قلیشه لر نه ایدور ارق :

صمان ، یتاق « یتاق ، یتاق » « یتاق » ، بجاق ،
لقاق ، یتاق ، طوار ، بیوک ، بیوک ، کور ، صوق ،
قیون ، صریق ، یقین ، طبور ، قیوق ... الح

صورتنده یازمایه سوق ایتدی . یالکیز قولاق ،
قوشاق کیی « قاز ، قاش » و زنده کی توریکه کله لرک
« قلاق ، قشاق » صورتنده واسیز یازیلای اوزون

زمان هضم وقبول ایدیله یه یوک یک اسکیدن تک
صائلی اولارق « قوق ، قوشق ، طوزق ، یوشق ..
شکی احداث اولوندی . عریجه نک فاعل ، فاعول ،
فعل ، فعلت ، فلاء ... الح و زلرنه آرزجوق او یان
توریکه کله لره یو و زلره مطابق اولارق تحریر
اولوندی :

طاقم ، باقی ، یازق ، قاشق ... یاغور ، بلور ،
قیور میون ... بشقه ، سوکره ، طریق ، چلاق .

اون برنجی عصرندن اعتباراً آرتیق ایک دها
زیاده حرکت کله لرک بر وزن عربی « امتثالاً »
ویا اوندن مقتبس بر قاعده یه اتباعاً ایکی صائندن

بری یازیلوب دیکری اهل اولوندنی ، اون ایکنجی
واون اوجونجی عصرلره یو قلیشه لرک عمومیتله
قولایلدنی کورولویور . یچوی ، نعیما ، مترجمه صامبو

قلیبه لره مطابق اولارق توریکه کله لری یازمقده ایدی .
شنائی مکنتی دخی ، آک زیتله ، ایک حرکه کی کله لری بر
صائلی اولارق « بتون ، بلوط ، بیوک ، کچوک ،

صقال ، چناق ، طفوز ، طفسان ، طیراق ، بتون ،
کوکل ، گوش « کوش » ، چوچ ، بشقه ، یتاق ،
سافز ، آغر ، باقی ، طاق ، ناصل » طر زنده
یازیلوردی .

یو قلیشه لرک یوک بر حیاتی ، بر ژنده لکی
حائزدر ، اودرجه که حالا بر چوق محررلر بعضی